

205a

RÉGI

205-1903
epi.

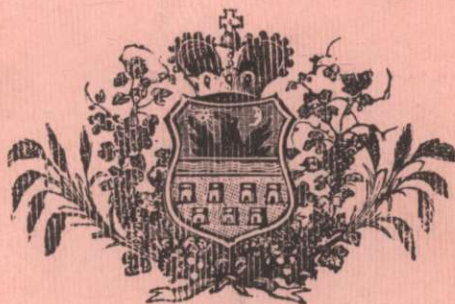
ERDÉLYI LAKADALOM

TÖRTÉNETI KORRAJZ, 3 KÉPBEN.

IRTA S ÖSSZEÁLLITOTTA:

DR. SZÁDECZKY LAJOS.

KOLOZSVÁR,

AJTAI K. ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA.

1901.

11000
f. 15. III.

Régi erdélyi lakadalom.

A menyasszony kiadása.

BR. WESSELÉNYI BÉLÁNÉ. PURJESZ ZSIGMONDNÉ. BR. BÁNFFY ZOLTÁNNÉ. BR. BÁNFFY ERNŐNÉ. BARCSAY DOMOKOSNÉ.

AZ EMKE BÁL VÉDNÖKNŐJE ÉS LADY PATRONESSEI.

RÉGI ERDÉLYI LAKADALOM

TÖRTÉNETI KORRAJZ, 3 KÉPBN.

IRTA S ÖSSZEÁLLITOTTA:

DR. SZÁDECZKY LAJOS.

KOLOZSVÁR,

AJTAI K. ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA.

1901.

NOT RECORDED

RECEIVED

GRÓF KUUN GÉZA (FŐVÉDŐ).

BÁRÓ ID. WESSELÉNYI MIKLÓS.

GRÓF BÉLDY ÁKOS.

GRÓF KORNISS VIKTOR.

ELŐSZÓ.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület 1901. febr. 18-án fényes „jelmez-bál“-t rendezett a kolozsvári nemzeti színházban, melyek főérdekességét a megnyitó műkedvelő előadás alkotta.

Az EMKE elnöksége, midőn a bál rendezését elhatározta, azzal a felkéréssel tisztelt meg, hogy a magyar történelemből valami *élőkép* rendezésére vállalkozzam. Én a szokásos élettelen, néma *élőkép* helyett igazi (mozgó és beszélő) *élőkép*et ajánlottam: és pedig egy régi erdélyi úri lakadalom megelevenítését, színre hozatalát.

Ez a gondolat a rendező-bizottság élénk tetszésével találkozván, felkérttem a színmű kidolgozására, összeállítására. Régi eszmém megvalósítására nyújtott ez kedvező alkalmat — és a lelkesedés, melylyel annak megvalósítását az erdélyi hazafias társadalom előkelősége felkarolta, magamat is lelkesített, hogy a közbizalomnak és a hozzáfűzött várakozásnak megfelelni igyekezzem.

Igy keletkezett a „*Régi erdélyi lakadalom*“.

Alapúl egy, a kolozsvári egyetemi kör matinéeján 1899. december 3-án tartott felolvasásom szolgált, a „*Régi erdélyi lakada'makról*“ (megjelent az Erdélyi Múzeum 1899. decz. füzetében és külön nyomatban), melyben a régi erdélyi lakadalmi szokásokat megírtam volt. Színre alkalmazásúl gróf *Székelly* Ádám lakadalmát gróf *Bánffy* Annával, gróf *Bánffy* György első gubernátor leányával választottam 1702-ből, a melyről legrészletesebb tudósítás maradt ránk *Apor Pét-r* „*Metamorphosis Transylvaniae*“ cz. munkájában.

A szereplők, mint ott, úgy itt is Erdély előkelő társadalmának színe-virágából kerültek ki, a kik fényes sikerrel elevenítették fel a kétszáz évvel ezelőtt élt ősök emlékezetét.

Az övék az érdem, hogy az előadás oly tündéries fénynyel sikerült.

A közönség élénk történeti érzéke elragadtatással gyönyörködött a múltak édes-bús emlékein. Az előadás országos hírre tett szert. A

lapok magasztalással írtak róla; a „*Vasárnapi Ujság*“ márcz. 3. és 10-iki számában kiadta a szereplők jelmezes képeit, Dunky Ferencz felvétele alapján. A „*Szalon Ujság*“ husvét-i számát jóformán ennek szentelte. E két előkelő ujság szerkesztősége a képek clichéit lekötelező szíveséggel átengedvén, íme most ezekkel illusztrálva adom ki a „Régi erdélyi lakadalom“ szövegét (mely eredetileg az „Erdélyi Múzeum“ márcz. füzetében jelent meg) — emlékeül a tündér estének s emlékeül főkép az erdélyi előkelő társadalom az ősök dicsőségén lelkesülő s a culturalis czélokért mindig áldozatra kész, hazafias erőneinek.

Az EMKE báljáról s a bevezető műkedvelő előadásáról élénk képet fest egy szemtanú, jeles költőnk alább olvasható szín pompás leírása, a mely eredetileg szintén az „Erdélyi Múzeum“-ban jelent meg.

Kolozsvárt, 1901. ápril 18-án.

SZÁDECZKY LAJOS.

Kétszáz éves lakadalom.

(Kolozsvár, 1901. február 18.)

Kultur-történeti nevezetessége volt az idei kolozsvári farsangnak. Az E. M. K. E. bálja tette ezt híressé az által, hogy kétszáz éves főúri lakodalmat elevenített fel. Megmutatta annak díszes viseletét, ragyogó pompáját; éreztette őszinteségét, boldogságának örömeit.

Szüksége van a jelennek ideális vonásokra: nagy gyönyörűsége, büszke öntudatra! Multjában találja meg azt leggazdagabban. Nagy honszeretettel, híres vitézséggel; sok-sok fájdalommal lehetett azokat megszerezni. Hősi vérhullással, tenger könnyhulással!... A három-százados honfibanat keservei között felesillanó örömek: a legigazabbak, a legérezőbbek lehettek. A „sírva vigadó“ magyarnak: öröme édes, gyönyörűsége megható, vigalmainak pompája fényes és nemesen büszke. Ideálisan szép az, — megszentelte a bánat!

Hősiség országa, eszmények világa, — a hová visszaringattak édes álmodásba... Köszönet érte! Elmult már az a fényes álom; de a mesés csodavilágnak bűbája, ébredés után is itt lebeg előttem, hangjának zenéje itt zsong körülöttem. Oh, miért nem tudom úgy leírni, a hogy én azt hallom, a hogy én azt látom!? Gyöngye a toll, gyöngye a szó, — színhez, érzelemhez.

Szádeczky Lajos dr. sokat fáradozott, munkálkodott, a míg színszerűleg összeállította: Székely Ádám grófnak és Bánffy Anna grófnőnek 1702-ben a gyalui várban tartott nászünnepejét. Az E. M. K. E. intézői: Béli Ákos gróf, Sándor József és Deáky Albert minden

BÁRÓ JÓSIKA SAMU.

BARCSAY DOMOKOS.

BARTÓK GYÖRGY.

FERENCZ JÓZSEF.

egyéb tervezetnél érdemesebbnek találták ezt megvalósítani. A kivitel nehézségekkal járt s a mellett sok női gyöngédség és érzés kellett hozzá. A tetterő apellált a szívhez. Felkérték báró Bánffy Zoltánné, Teleki Erzsébet grófnőt elnökölni. Esményét találta meg az eszme, — a fenkölt urnő elfogadta a fölkérést és dr. Pisztóry Mórné alelnökével együtt megalkotta a női bizottmányt: lelkületét minden szépnek és jónak s így a siker biztosítva lett. Szétrepültek a meghívók az egész országba, a bérezes Erdélyből át a magyar rónán és felköltötték a várakozást.

Kétszáz éves magyar nyelvnek eredeti őszinteségével így hangzik az:

Lakadalomra invitáló levél.

Nagyságtoknak, kegyelmeteknek, mint nekem becsülettel való jóakaró uraimnak, asszonyimnak Istentől kívánsági szerint való jókat, jó egészséges, hosszú életet kívánok megadatni, kedvesivel egyetemben.

Istennek ő szent felségének böles tevézése, a keresztyén anyaszentegyháznak jó rendtartása szörzé az házasságbéli szent szövetséget. Az én kedves fiam is *borosjenei gróff Székely Ádám* jedzette volt el az elmúlt napokban jövődöbéli szent házasságnak rendire, a keresztyéneknek dícséretes szokások szerint, tekintetes és nagyságos *Isonczi gróff Bánffy György* gubernator uram és *gróff Bethlen Klára* asszonyom szerelmes leányát, *gróff Bánffy Anna* kisasszonyt. Kiknek lakadalmaknak ideje s helye rendeltető ez jelen való esztendőben február 18 napjára az gyalai várbán Melyre nézve Nagyságtokat, kegyelmeteket, mint jóakaró uraimat, asszonyimat kérem szeretettel, fáradságát ne szánya s a megirt napra és helyre eljöni ne nehezteljen, hogy a Nagtok, kegték böcsületes tekintetivel és jelenlétével fiamnak és jóakaró uraimnak, atyámfiainak egybegyülekezete népesüljön. Mely Nagtok, kegték jóakarátját engedje Isten minden örvendetes alkalmatossággal megszolgálunk. Tartsa meg Isten és éltesse Nagtokat, kegtéket sokáig jó egészségben.

Kelt Kolozsvárott die 12. Januarii A. D 1702.

Nagtoknak, kegtéknek

becsülettel szolgál, míg él

Gróff Székely Ádám

Impozánsnak ígérkezett maga a bál is, melynek fővédnöke: gróf Kuun Géza dr.; bálanyái: Barcsay Domokosné, báró Bánffy Ernőné, dr. Purjesz Zsigmondné és Wesselényi Béla báróné voltak.

Az előadást megelőzték az édes izgalmak. Erdély virágai közül szép asszonyok, szép leányok vállalkoznak nemzeti díszruhában felöltözni, nemzeti empire-ban palotást lejteni. Megkezdődik a gyűlések kedves csicsérgése, lázas csevegése. Otthon a leányok arról ábrándoznak, azt kérdezik folyton ifjú mamától, öreg nagymamától, hogy — hogy is volt régen? Nagymamák emlékeznek magyar viseletre, délcegebb időkre és elmondják híven. Készülődnek, — varrnak, himeznek, ékszeret fényesítnék. Jönnek a próbák. Palotást tanulnak a Newyork szálloda

dísztermében, darabot a Nemzeti Színház színpadán. Ezen a két helyen egy hétig, minden délután sokan találkoznak Kolozsvár különböző társadalmi osztályából. Együtt éreznek ott mind s együtt élnek belé magukat a legendás múltba. Kedélyesek azok a színházi próbák. El-elbeszélgetnek, el-elmulatoznak, helyeket cserélnek; de mindent olyan jóízűen tesznek. Szádeczky magyaráz, — magyaráznak többen. Tanakodnak így is, — próbálgatják úgy is. Janovits Jenő dr. a színház fiatal művezetője elégedetten mosolyog, mikor eltalálják. Intézközi jobban, hol a hibát látja; csendet kér a rendhez, hol az csendet kíván s nagyobb szót a tánczhoz, hol az igen csöndes. Támogatja Bethlen Bálint gróf nagy jóakarattal, igaz magyarsággal, — aztán csönd lesz, rend lesz s ékes beszédeknek csak úgy zuhog árja! Zavarban csak a sugó van, mind könny nélkül tudják. Nincs szokva hozzája! Két banda czigánya felváltva muzsikál ősmagyar nótákat. Szép ez a kép így is, már a tanulásban... Hát még a főpróba?! A febr. 18-án délelőtt megtartott főpróbára nehéz volt jegyet kapni. Arra felöltötték a díszes ruhákat, feltették melléje a sok drágaságot, — az már ébredés számba ment. Ezer, meg ezer szem nézte, a mit látott; ezren hallgatták azt, a mit mondtak. A jelen áhitattal ölelte át az ébredő múltat.

Nem lehet azt híven leírni, még levenni sem. Probálta jó Dunky lefénnyépezni; de kevés volt ahoz a fénye. Kissebb fény, nagyobb fényt nem bír oda varázsolni az üveglemezre. Gyöngye is lett a kép!

Az esti előadás az EMKE bálon, — maga a tündérálom... -

Ragyognak a csillárok, minden páholy teli étellel, mosolygással; a vén színház nem sok olyan éjszakát ért meg. Zsufolásig tömve Thália csarnoka ünnepi közönséggel.

A színpal így adja elő a szereplőket:

Régi erdélyi lakadalom.

Történelmi korrajz 1702-ből. Öt képen. Összeállította: dr. Szádeczky Lajos.

1. Menyasszony kikérése. 2. Nászlakoma. 3. Menyasszonytáncz.

4. Palotás. 5. Nászmenet.

SZEMÉLYEK:

Örömánya gr. Bánffy György gubernátor	-- -- --	Br. Bornemisza Gábor.
Örömánya gr. Bánffyné-Bethlen Klára grófnő	-- --	Br. Feilitzsch Arthurné.
Völegény atyja id gr. Székely Ádám	-- -- --	Br. Feilitzsch Arthur.
Völegény anyja gr. Székelyné-Rhédei Kata grófnő	--	Gr. Lázár Istvánné.
Völegény ifj. gr. Székely Ádám	-- -- -- --	Gr. Wass György
Menyasszony gr. Bánffy Anna	-- -- -- --	Br. Bánffy Ilona.
Nászaszonyok	Gr. Haller Györgyné	-- -- -- Dr. Farkas Gézaúé
	Gr. Bethlen Miklósné	-- -- -- Paget Ilona.

GRÓF VAS GYÖRGY (VÖLEGÉNY) ÉS BÁRÓ BÁNFFI ILONA (MENYASSZONY).

Vőlegény násznagya gr. Apor István, kincstartó — Gr. Bethlen Bálint.

Menyasszony főgazdája gr. Bethlen Miklós, kanczellárius Dr. Szádeczky Lajos.

Nászkisasszonyok: Gr. Bethlen Mária, Br. Bornemisza Adél, Gr. Nemes Pólika, Pisztóry Irén.

Vőfélyek: Báró Apor Péter stb.: Betegh Sándor, Gr. Bethlen Sándor. Br. Bornemisza János, Kállay Gusztáv.

Előkészöntők: Deáky Attila, Fekete Lajos, Br. Horváth Emil, Hankó Veres Elemér, Mészáros Lajos.

Vicegazdák: Asztalos Kálmán, Nagy Géza, Dr. Óváry Elemér, Dr. Sárkány Loránd.

Udvari krónikás Cserey Mihály — — — — — Cserey Mihály.

Piszli, A gubernátor tréfás apródja — — — — — Leővey Leó.

Tréfás menyasszony — — — — — K. Árpási Kata

Nászoló leányok és a menyasszony vendégei: Asztalos Ida, br. Bánffy Jánosné, gr. Béli Liska, gr. Béli Rozália, br. Bornemisza Gáborné, Elekes Panna, Felszeghy Jolán, Lukács Gizi, Némethy Lenke, Paál Böske, Purjesz Olga, Rettegi Margit, Szubotin Mariska, Török Sándorné, br. Wesselényi Pálma.

Nászoló úrfiak és a vőlegény vendégei: Br. Bánffy János, Barcsay Tamás, gr. Béli Ferencz, Jellachich János, dr. Kozma Eadre, dr. Lázár Ernő, gr. Mikes Zsigmond, dr. Nagy Samu, Pótsa János, Z. Sebes Andor, Seethál Ferencz, br. Szentkereszthy Pál, gr. Teleki Ádám, O. Vercs József, ifj. br. Wesselényi Miklós, Zrumetzky Viktor.

Szövetnékes ifjak, étekgóók, hegedűsök. — Színhely: Gyalu vára 1702.

Táncz: Régi magyar „Három a táncz“.

Felgördül a függöny s a gyalui vár gothikus termében: Bornemissza Gábor báró (Gr. Bánffy György gubernátor) örömapa, Feilitzsch Arthurné báróné (Gr. Bethlen Klára) örömanya és a menyasszony vendégei, élükön Szádeczky Lajos (Gr. Bethlen Miklós kanczellár) főgazdával, várják a vőlegény vendégeit. Érkeznek az előkészöntők, hallszik a tárogató s Bethlen Bálint gróf (Gr. Apor István kincstartó) a násznagy bevezeti Wass György grófot (Ifj. Gr. Székely Ádám) a vőlegényt és nászkisérétét. Már egészen teli van a terem: hős urakkal, szép asszonyokkal, délczeg leventékkel, virúló hajadonokkal és fejedelmi pompával.

A festőileg szép, híres magyarviselet: paszomántos, prémes, bárszony menték, sujtásos brokát atillák, kócsagos kalpagok; főkötők, párták, zsinoros vállak: virágos, skofiummal hímzett nehéz selyemruhák, drága csipkekötények adják meg a díszet az erőhez, a bájhoz. Vagytonokat érő családi ereklyék, zománczolt antik ékszerek, — régi ötvös munkák remekei: gombok, mentekötők, csattok, övek, forgók, kardok, sarkantyuk; gyűrűk, kőöntyűk, boglárók, nyakékek, diadémek, tömör, vert aranyból, ezüstből, — gazdagon megrakva türkiszekkel, opálok, kárbunkulusok, smaragdok, rubintok és gyémántokkal adják meg a

fényt. A fehér gyöngyöket hófehér keblekre, — kagylócsiga sirta. Csillogón pompázva, ragyogóan égve szorják a kincsek a tűzsugarakat, — méltóan a méltósághoz!

Egy régi magyar — ráuk nézve, szinte — túlvilági fényesség volt az. Gyönyörűség volt érezni, jól esik tudni, hogy még megtudunk jelelni méltóan a multhoz és hogy azok a kincsek olyan főúri és előkelő osztály birtokában vannak, — a kik mindig tudnak a haza és a jótékonyág oltárain áldozni.

Hogy miként beszéltek a menyasszony kiadásán, a nászrakomán, — azt elmondja Szádeczky Lajos, a történetíró poéta, nálamnál szebben és jobban! Lebegjen még előtttem abájós menyasszonynak báró Bánffy Ilonának és a nászoló asszonyok, leányoknak andalgó járása, deli-deli tánca . . . Palotás zenéje itt zsong körülöttem. Könnyezve hallgatom három grátiának szelid, édes hangját: Pisztóry Irén, gróf Nemes Pólika, báró Bornemisza Adél bucsuztatják a menyasszonyt. Könnyezve hallgatom, mert bucsúzom én is, — ki tudja mikor álmodhatunk be ilyen szépen a dicső multba?

A végjelenet előtt még egy mozzanatról kell megemlékezni. Gróf Bethlen Bálint „a mi asszonyaink“ nevében arany tollat ad át Szádeczky Lajos doktornak. Nemes a megemlékezés is, — a köszönet is! Meghatóan zárja be az ünnepet a palotás; magyar empire-be öltözött szép leányok és díszruhás ifjak lejtik.

Azután elszakad a húr a czigányok hegedűjén, a közönség közé jönnek a szereplők és utánok hull a függöny!

Nagy volt az anyagi haszna az EMKE-nek, nagyobb kultur-történelmi jelentősége, — erkölcsi sikere. Megmutatta a vendégeknek: képviselőknek, festőknek, íróknak, a tudomány embereinek: Szalay Imrének, Radisics Jenőnek, dr. Szabó Sándornak stb-eknek és megmutatta mindnyájunknak lélekemelőleg, hogy:

Ilyen volt a magyar régi ünnepe; igaz, szép és gazdag, — mint a dicsősége!

Felszeghy Dezső.

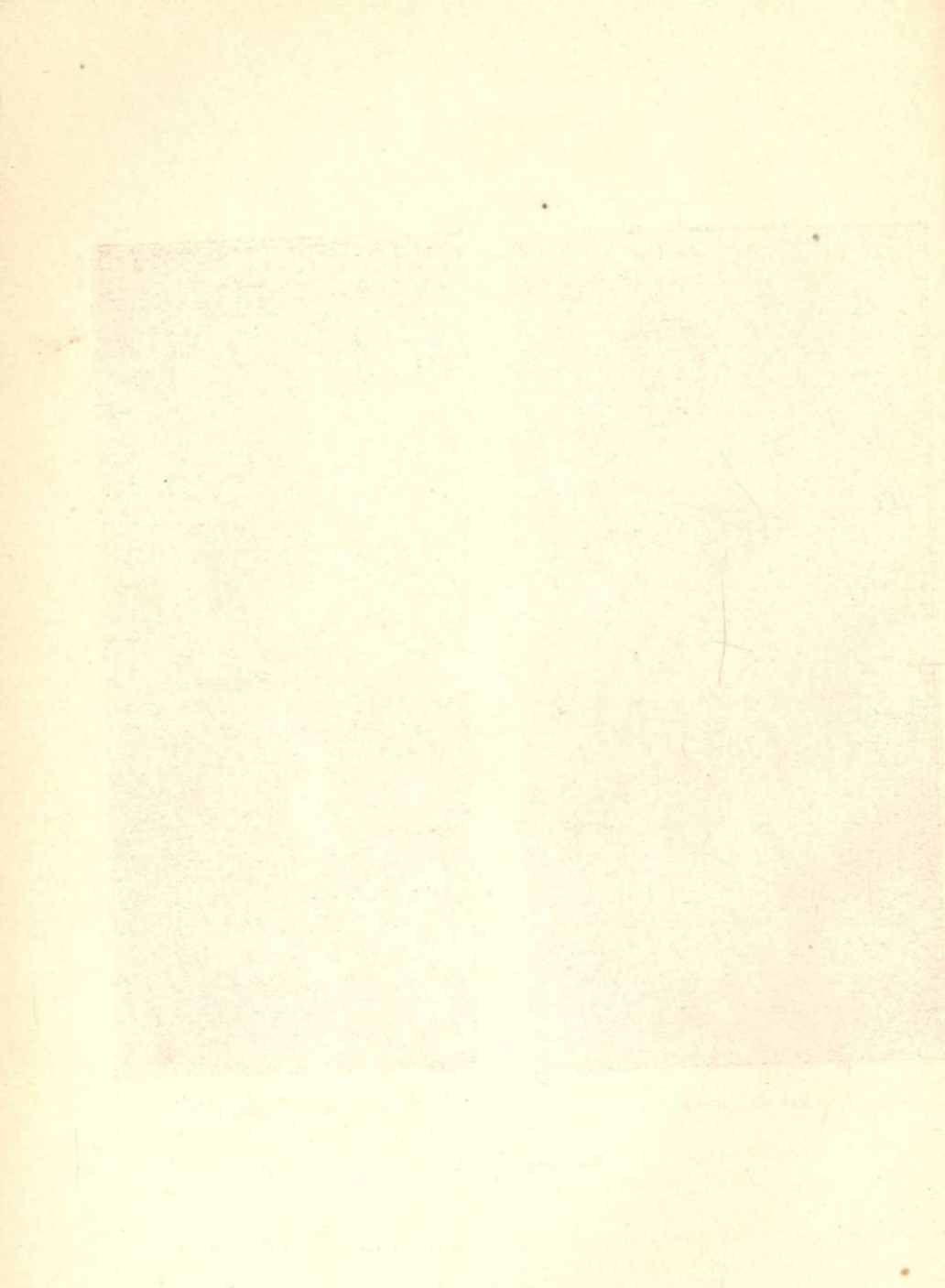

PAGET ILONA.

DR. FARKAS GÉZÁNÉ.

NÁSZASSZONYOK.

Régi erdélyi lakadalom.

— Történeti korrajz, 3 képben.* —

Írta s összeállította: *Dr. Szűdeczky Lajos.*

S z e m é l y e k:

1. Örömapa	8. Nászkisasszonyok (4)
2. Örömanya	9. Vőfély
3. Menyasszony	10. Udvari krónikás
4. Vőlegény	11. Előlköszöntők (4)
5. Főgazda	12. Vicegazdák (4)
6. Násznagy	13. Énekes apród
7. Nászasszony	14. Tréfás menyasszony

15. Bolondos apród

(Menyasszony és vőlegény násznépe, szövétnekes ifjak, étekgók, innyaadók menyasszony és vőlegény hegedűsi stb.).

Történeti idő: 1702. Színhely: Gyalu vára.

I. Szín.

A menyasszony kikérése.

I.

(Az örömapa házánál a lovagteremben, vagy leveles színben jelen vannak az örömszülék, a főgazda bokrétás, aranyos bottal a kezében, az algazdák zöldre festett virágos botokkal s a menyasszony nászvendégei; az örömapa lábánál ül az ő tréfás, bolondos apródja).

A főgazda a vendégekhez:

Szép napra virradánk. Gubernator uram a régi szép szokások és rendtartások szerint kívánja megülni leánya lakodalmát. Hadd lássa a világ, hogy ő nagysága még a régi jó időkbeli való igaz hazafia és gyükeres főúri rend, a kit nem a hat esztendővel ezelőtt kapott grófi titulus tett úrrá.

* Elődták műkedvelők a kolozsvári nemzeti színházban az EMKE magyar jelmez-bálja megnyitójául 1901. febr. 18-án.

Mert hát nagyot változott a világ 12 esztendő alatt a fejedelemiség elmulása után a mi tündér országunkban. A régi gazdagságról kevély czifra koldússágra kezdünk jutni. Mióta a német bejőve, azótától fogva minden esztendőben új-új mód, avagy — mint az német mondja — *nij módi* vagyon. Mentől inkább szegényedünk, annál nagyobb titulusra és czifrább paszomántos köntösökre vágyakozunk. Régentén ritka volt az titulus, de kövér a vitulus; most a titulus kövér, de a vitulus ösztövé. A régi jó világban csak a fejedelem volt *nagyságos úr*, ma már olyan bárónk is vagyon, kinek az apja az eke szarvát fogta. Már az atyáink szokott eledelit meg sem ehetjük; német szakács kell főzőn különbnél különféle drága étkeket. Eddigél reggeli kávé, herbathé, vagy esukolátának híre sem vala. Ha valakit *csukolátával* kínáltál volna, azt hitte volna, hogy a Fogarasföldi *Kucsulata* falut emlegeted.

Bizony a régi embereknek nem vala oly paszomántos gyomruk, mint a mostaniaknak. Ha ittanak is, nem kértek *glíz vájnt*, nem ismerték a kristály pohárt, hanem mázas kupákban, vagy arany-ezüst sellegekben adták be a bort s az aztán kézről-kézre rendre járt. Még az én gyermekkoromban nem volt kristály-pohár, hanem arany és ezüst sellegek, 2—3 ejteles mázas fazekak, szép viaszos kupák, veres csuprok, ezekből ittuk a bort. Most már a régi magyar tánczokat is kézdik elhagyogatni s legény, leány czepellit járva, úgy ugrálnak, mint az kecskék. Így van ez már nagy Magyarországon is, a mint azt br. Palocsay György uram is megénekelte. Hogy is szól az a vers? kegyelmed nyilván tudja historiás Cserey Mihály, krónikás uram.

Cserey Mihály:

A Palocsay uram verse ezt mondja:

Új idő, új világ, új élet, új ujság,
Az jó régi rend most kopott írás, óság;
Elfordúlt a világ, nincs a régi jóság...
E mostani módi lesz ebben bizonyság.

Most módira esznek, módira fekszenek,
A naphól étczakát, ebből napot tesznek,
Kártya, labét, pikét, ferbli véget érnek,
Az még az kakasok hajnalt énekelnek.

DR. SZÁDECZKY LAJOS,
A MENYASSZONY FÖGAZDÁJA.

GRÓF BETHLEN BÁLINT,
A VÖLEGÉNY NÁSZNAGYA.

Már az étkekben is urak asztalánál
 Az sok pástétok közt majd étlen maradnál;
 Kávé, czukorkodli és herbaté bornál
 Jobb volna ha otthon te tokajit innál.

Főgazda:

Bizony felfordúlt a világ nagy Magyarországon is. Nem esoda: Tököly Imre a híres kurucz király nagy Törökországban számkivettetésben; Rákóczi Ferencz, Beresényi gróf Lengyelországban bujdosásban. Erdélyben is a német leve már az úr, a magyar csak sírva vigad. De itt még a régi módi szerint mulatunk. Úgy tartottuk meg az elmúlt ősszel a kézfogást, gyűrűváltást és ugyanakkor az esketést is, a mint régi eleink dícséretes szokása vala. Tegnap megtartók a *sírató estét*, ma leszén a lakodalom. Várjuk is immár a vőlegény és násznépe érkezését, hogy a menyasszonyt haza kérjék. Ki tudja: lesz-e több ilyen régi módi úri lakodalom Erdélyben; mulassanak hát nagyságtok, kegyelmetek istenesen, magyarosan!

(Kivülről tárogató hangja hallatszik).

Szól is már a tárogató, melylyel a várnagy jelenti a vőlegény híradói: az előlköszöntők érkezését.

(Néhány előlköszöntő ifjú belép).

Előlköszöntő:

Istentől minden jót, jó egészséget kívánunk főgazda uram kegyelmednek, násznépivel egyetemben. Egy két szavunk volna, kérjük meghallgatni:

Ádámot az Isten mikor teremtetten,
 A szent házasságot még akkor szerzette,
 Egy ódala csontját Ádámnak kivette,
 Melyből Éva asszonyt mellé készítette.
 Maga vót a násznagy az egek királya,
 A mint azt Mózesnek szent históriája
 Bövön elédja, bárki megvizsgálja.
 E szent rendelése az egek urának
 Tetszett Ádám atyánk sok maradékának,
 Mint pátriárkának, évangelistának,
 Páratlan életet kevesen tartának.

Bizony boldognak is lehet azt mondani,
 Kit az úr jó társsal szeret megáldani,
 Sok példát lehetne itt eléhordani,
 Melylyel meg lehetne ezt bizonyítani.
 Boldog kinek vagyon jó, hű felesége,
 Mert a jó feleség a ház ékessége,
 Boldog kit így megáld Isten ő felsége!

Érdemes főgazda uram! Küldje minket násznagy uram s köszöntésével jelenti, hogy a vőlegény násznépivel Kolozsvárról ma reggel el-kiindulván, immár Gyalu határába érkeztenek s kegyelmekkel szömben lenni igyekeznek, hogy istenes szándékjokat, a menyasszony kikérését végbe vigyék.

Főgazda:

Hozta Isten előlköszöntő uramék kegyelmeket s viszontag köszöntetjük násznagy uramékat ő kegyelmeket s jó szívvel várjuk násznépivel egyetemben. Ezt a selleg bort köszöntöm kegyelmek egészségére.

(A kancsó bort kézről-kézre adva megiszszák).

Bolondos apród:

Száz szónak is egy a vége,
 Bort ihatnék ez a gége.
 Igjunk, igjunk egy keveset,
 Hadd oszoljon a kereset.

Főgazda:

Mielőtt pedig, mint örömondók visszatérnének kegyelmek, fordúljanak vagy hármat a nászoló kisasszonyokkal. Hegedűs! vond rá a vőlegény nótáját, hogy:

Szeretem én személyedet
 Gyönggyel kivarrott melledet.

(A zenészek ráhúzzák a „Szeretem én magát nagyon“ dallamú nótát s az előlköszöntők hármat fordúlnak, lassú magyart tánczolva, a menyasszony nász-kisasszonyaival).

Főgazda:

Bácsúzóúl köszöntsünk egy selleg bort a vőlegény és menyasszony egészségéért.

BÁRÓ BÁNFFY ILONA
MENYASSZONY.

PISZTÓRY IRÉN
NÁSZKISASSZONY.

Bolondos apród:

Gyalu város híres város,
 Van benne bor, négy dénáros.
 Olyan édes, mint a méz,
 Ki kit szeret, arra néz.

(A kanesó rendre jár)

Főgazda:

Isten áldja kegyelmeteket! Hozza Isten a násznépet jó szerencsével!

(Az előlköszöntők eltávoznak).

Addig penig vicegazda uraimék üdőtöltésül forgassák meg a nászoló leányokat. Hegedűsök vajdája! vond rá a násznagy uram nótáját, hogy:

Török bársony süvegem,
 Most élem gyöngy életem.
 Apor István a nevem,
 Menyasszonyért gyer velem.

(A vicegazdák táncz közben szót adnak a táncznak):

- I. Ez az élet úgy sem sok,
 Használják az okosok.
- II. Ez az élet minket illet,
 Nem a régi öregeket.
- III. Heje huja lakodalom,
 Magam is megházasodom.
- IV. A kinek ma kedve nincs,
 Annak egy csepp esze sincs.

Tréfás apród:

Eb fél, kutya fél,
 Míg az ipam, napam él.

II.

(A vicegazdák táncza után ágyúdörgés jelzi a vőlegény násznépe érkezését. Kívül megszólal a vőlegény hegedűsei zenéje. Az ajtó feltárul s kezdődik a bevonulás. Elöl jő a násznagy, utána a vőlegény, ezután a vőfély s a férfi násznép. Azután a nászasszony, utána a nászkisasszonyok s a női vendégek.)

Násznagy:

Dicsőség menyekben az egek urának,
Áldás és békesség e ház gazdájának,
A háza népének, vendégseregének,
Kik e nászünnepre összesereglenek.

A szent házasságot maga szerző Isten,
Menyasszonyt kikérni vagyunk mi is itten.
Kérjük azért szépen az örömszüléket,
Adják ki minékünk kedves gyermeköket.

Vőlegénye várja, mint galamb a párját,
Rózsából készített feje alá párnát.
Legyenek hát egy pár mai naptól fogva,
Örömet bánatot egymással megosztva.

Főgazda:

Ha Istentől úgy vagyon elrendelve, hát én elrontója nem lések,
sőt a mi tőlem kitelik, mindent elkövetek az ő boldogságukért.
Hozzák be hát a menyasszonyt.

(Két nászkisasszony kézen fogva bevezet egy vén asszonyt).

Főgazda:

Im itt a menyasszony édes násznagy uram, kissé megváltozott,
megsütötte a nap, de a hív szeretet csak a lelket nézi s lelke fehér
maradt, mint a szép patyolat.

Násznagy:

Megbocsát kegyelmed, jó főgazda uram: a mi menyasszonyunk
mint a liliomszál harmatos mezőben, mint a sólyom madár a
vadász ölében, tűz villog, nap ragyog mind a két szemében. Kit
kigyelmed kínál, attól szavunk eláll.

Főgazda:

Lám, mily válogatós a vőlegény uram,
Nem csak leányt keres, de szépet is akar.

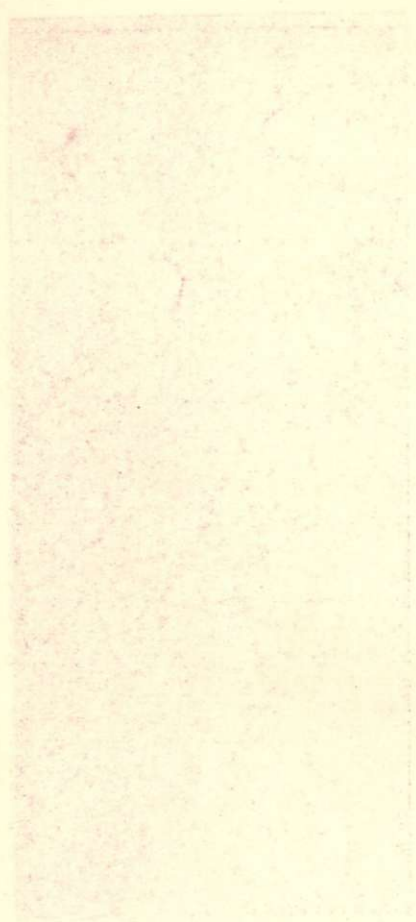

GRÓF NEMES PÓLIKA.

GRÓF BETHLEN MÁRIA.

NÁSZKISASSZONYOK.

Itt van hát egy másik, fiatal is, szép is,
Hiszem, hogy ez osztán a kedvire lesz is!

(Elővezetnek egy szép kisasszonyt).

Násznagy:

Fiatal is, szép is! azt nem tagadhatom,
De az áldást reá erre se adhatom;
Már mi a mienktől el nem tántorodunk.
Bárkiivel kínál is, csak annál maradunk.

Főgazda:

Az igaz szeretet megállja a próbát:
Hű szív megérdemli igaz menyasszonyát.

(A nászkisasszonyok bevezetik a menyasszonyt).

Itt van egy harmadik, ezt tán elfogadják,
Jó szívvel, mint a hogy a szülei adják!

Násznagy:

Ez már az igazi, a *mi* menyasszonyunk,
Kit a vőlegénynyel örömmel fogadunk.
Tenyerünkön hordjuk, bútól, bajtól védjük,
Még a napsugártól, szellőtől is feltjük.

Főgazda:

Legyenek hát egymáséi, legyenek boldogok, hogy elmondhassák,
őszülő fürtökkel is a régi szép nótát, hogy:

Áld meg isten azt a papot,
A ki minket összeadott!

De míg mindörökre egymásé lennétek.
Igyunk rá áldomást, ott benn vár az éték!

Tréfás apród:

Ma leszen nagy dinom dánom,
Holnap aztán szánom bánom!

(A hegedűsök ráhuzzák az „Áld meg Isten” nótát, a nászasszony s nászkisasszony a menyasszonyt közre fogják, a vőlegény vendégei közé viszik, a vőlegény eléáll, megfogja a menyasszony kezét s a főgazda vezetése alatt párosával megindulnak a másik terembe, a terített asztalok felé).

(A függöny az elvonulás közben legördül).

II. Szín.

A nászszakoma.

(A színpadon 2 terített asztal, külön a vőlegény, külön a menyasszony vendégei számára. A vőlegény asztalánál főhelyt ül a vőlegény, mellette balra a menyasszony, a ki nem eszik, csak könnyez, és szeméit törölgeti. A vőlegény után ül a násznagy, a vőlegény atyja, a vőfély s a férfiak rendre, érdem szerint. Az asztal tulsó oldalán szemben a menyasszony után a nászoló asszony, a vőlegény anyja, nászkisasszony és rendre a többi asszonyok, kisasszonyok. Az örömatya asztalánál főhelyt az örömszülék ülnek, köztük a főgazda, mellettük külön sorban a férfiak, külön a nők, rang és érdem szerint. A vicegazdák a zöld páczákkal az asztal körül járnak s kínálkoznak. A színben két „muzsikáló szék“ a vőlegény s külön az örömatya muzsikási számára. Nehány pohárszék arany ezüst kupákkal, serlegekkel stb. Zene szó közben — „Szederinda levél“ — gördül fel a függöny.)

Főgazda: (Megáldja az asztalt.)

Uraim, asszonyim! terítve az asztal,
Azé a dicsőség, kit minden magasztal,
Áldassék szent neve, kitől jó az áldás . . .
Lásson hozzá kiki, ne várjon kínálást.

I. Vicegazda: (Zeneszó mellett vezeti be a levest hozó étkefogókat s így kínálja.)

Itt van násznagy uram az első tál éték,
Ennél jobbal régi eleink sem éltek,
Az udvari kukta megfűszerszámozta
Sáfránnyal, gyömbérrel; jól meg is szózatta:
Lássanak hát hozzá kegyelmetek frissen,
Jó appetitussal, kívánom szívesen!

(Az étkefogók leteszik a tálakat, a vicegazdák kínálkoznak. A második tál ételt, a tehénhúst így kínálja a)

II-ik Vicegazda:

Itt van a *tehenhús*, mártással, tormával,
Jobb ez mint a hering a vereshagymával,
Ábrahám ilyenül éle Sárájával,
Azért élt oly soká élete párjával,
Rajta tehát ebből mindnyájan egyenek,
Jó nagy szeleteket tányérra vegyenek,

BÁRÓ BORNEMISZA GÁBORNÉ.

BÁRÓ BÁNFFY JÁNOSNÉ.

NÁSZVENDÉGEK.

Erre bővön mártást, de sőt is tegyenek,
Húzd rá Laji komám, vígan hogy legyenek!
(Zene szó mellett: „Kék eres a szőlő level“, hozzák be a bort.)

III-ik Vicegazda:

Szív-vidámításra Isten a bort adta,
A mint a zsoltárban szent Dávid mondotta,
Azért jó uraim a borból igyanak,
Köszöntsék a kancsót, el ne aludjanak!

Bolondos apród: (Megkóstolja a bort s így replikáz.)

Bort iszom én nem eczetet,
Azt a korhely mindenedet,
Idd meg magad a czankódat,
Kollintsák meg a tarkódat!

Főgazda: (felköszönti a násznagyot.)

Apor István uram, ország kinestartója, olyan kineset kért ki kegyelmed ez máj napon gubernátor uram kincses házából, a mely neki a legdrágább volt. Úgy őrizték azért kegyelmetek, hogy az a kincs aranynál is gyémántnál is drágalátosabb. Légyen kegyelmed munkáján Istennek áldása, násznagy uramat az Isten sokáig megtartsa. Vivát!

(A násznép is: Vivát! vivát!)

Bolondos apród: felkelve az asztaltól énekl.)

Ez a pohár bujdosik,
Éljen a barátság!
Kézről kézre adatik,
Éljen a barátság!
Éljen, éljen, éljen az,
Éljen köztünk az igaz,
Éljen a barátság!

(A muzsikások a végső sorokat rázendítik s a férfiak énekkel kísérik.)

(Hozzák a kolozsvári káposztát.)

IV-ik Vicegazda: (így ajánlja)

Itt a jó *káposzta* a friss disznóhússal
Jól megeszakábálva, mint a szekér gúzsza

Ez a magyaroknak híres eledele,
 Mit Mátyás király is jóízűn nyeldele,
 Úgy örül jó gazdánk, ha vendégi esznek,
 Jó nagy porciókkal ebből is bévesznek.

(A hegedűsök ráhúzzák a „Nézz rózsám a szemembe” nótát.)

Főgazda: (Felköszönti a vőlegényt és menyasszonyt.)

Érdemes nászsereg egy pár szót szóllanék:
 Vőlegényt, menyasszonyt éltesse a nagy ég,
 Virúljon az új pár, mint Hebron rózsája,
 Boldogság és áldás szálljon mindig rája!

(A násznép együtt kiáltja):

Vivát, vivát, vivát!

Énekes apród (kobozzal kezében):

Uraim, asszonyim, ha meghallgatják, elmondom Gyalu vára
 és az első gyalui menyasszony regéjét

(Halljuk! Silentium!)

A havas tetején fúj az északi szél,
 Fenyők zizegése tündérregét mesél:
 Ott élt Gyalu király s tündérszép leánya
Hideg-Szamos felett magas sziklavárba.

Jöttek a magyarok: Tuhutum vitézi,
 Gyalu király hallja s tétlenül nem nézi:
 Összeszedi seregét s Almás vize partján
 Vitézül szembe száll, de elvész a csatán.

Szép leánya várja, de hiába várja:
 Magyarok kezébe kerül Gyalu vára —
 Ő a havasra fut, hol *Marisel* van most,
 Forró könnyeitől lett a *Meleg-Szamos*.

Ott akadt reája ifjú vezér Gyula,
 Szívök egymás iránt szerelemre gyúla:

GR. TELEKI KÁROLY.

BÖLÖNY JÓZSEF.

BETEGH SÁNDOR.

GR. TELEKI ÁDÁM.

Össze is kelének, népük összebékélt,
S ezer esztendeje, hogy együtt itten él.

Hideg- s Meleg-Szamos akkor szakadt egybe.
A boldog ifjú pár sem maradt a hegybe:
A sik völgy peremén építnék új várat —
A mostani Gyalu kastélya így támadt!

Bolondos apród:

Nem házasodom meg soha,
Nem leszek asszony bolondja,
Hogy engem egy asszony
Kommandirozgasson,
Olyan nincs a sifonérba!

(A hegedűsök ráhúzzák a fennebbi nótát.)

(Hozzák a 4-ik fogást: a pulyka-kakast.)

I. Vicegazda: (így kínálja)

Pulyka-kakast hoztam, egész taréjával,
Jó puhára főve, apró rizskásával,
Nem gondola gazdánk a szegény tikokkal,
Vendégit traktálja ő gavallérjokkal,
A szakácsasszonyunk erősen esküszik,
Hogy mióta a szép nap alatt sütközik,
Még ennél jobb ízű eledelt nem kóstolt,
Pedig hetven éven már keresztül rostolt.

(A muzikások ráhúzzák a „Debreczembe kéne menni” nótát.)

Főgazda:

Köszöntöm serlegemet nászasszonyom, nászkisasszonyom, vőfély
uram és a vőlegény s menyasszony vendégserege egészségére. Ki
pártában magyon, viselje boldogan, a ki már pártatlan, boldogsága
legyen pártatlan! Vivát! Vivát! Vivát!

(Zene: „Egyszer esik esztendőben karácsony.”)

(Hozzák az ötödik fogást: a disznóhúst.)

II-ik Vicegazda:

Itt van a *gyeptúró*, téfellel, tormával,
Őseit megmenté Noé a bárkával,
Disznó a szerencsét más számára hordja,
Most is, hogy megegyék, nincsen egyéb gondja!

Bolondos apród:

Húzd rá cigány disznót adok,
Nem tőrja fel az udvarod:
Kolbászból csinálhatsz vonót,
Sonka-csontból tárogaót.

(Zene: „A mikor még legény voltam.”)

(A násznagy, vőlegény és vőfély fölkelnek s egy serleget teli borral rá köszöntenek a főgazdára, örömatya és örömanya egészségire s azt hárman megisszák.)

A násznagy:

Szívünkéből köszöntjük a serény főgazdát,
Véle a menyasszony boldog örömatyját,
S hű élete párját, a jó örömanyát:
Kiáltsa mindenki háromszor, hogy vivát!

(*A násznép: Vivát, vivát, vivát!*)

Bolondos apród:

Szöllőtőke, szőlőmagnak ez a levecskéje,
Dicsértessék Bakhús isten drága nevecskéje, (d c?)
Ej, haj igyunk rája, úgy is elnyel a sír szája,
Ott lesz fáradt testünk csendes tanyája.

(A hegedűsök ráhúzzák a fenti nótát, s a férfi vendégek eldalolják a két utolsó sort.)

(Hozzák hatodik fogásúl a ludas-kását.)

III-ik Vicegazda:

Uraim, asszonyaim, itt a *ludas-kása*,
Az asztalra tészem, hogy mindenki lássa,

PURJESZ OLGA.

SZUBOTIN MARISKA.

Tekintsük ezt is úgy, mint Isten áldását,
Nem ehetünk mindig töpörtyűs pogácsát,
Szakácsnénk vigyázott, nem főzte kozmásra,
A kinek nem étel, nézzen a padlásra.

• *Bolondos apród:*

Kása nem étel,
Tót nem ember,
Gulyáshús, derelye,
Magyarnak ereje!

(A hegedűsök ráhúzzák a „Legyen úgy, mint régen volt” nótát.)
(Behozzák a süteményt.)

IV. Vicegazda:

Itt vagyon *tortáta*, sok finom *sütemény*,
Nincsen ebben mustár, sem peniglen kömény,
Porhanyó, jó ízű, édes mint a színméz,
Mindjárt megkívánja az ember, ha ránéz,
Kívül bévül meg van erősen czukrozva,
Mint a borbély legény meg van púderozva,
Malozsaszőllővel beparfümérozva,
Nem kell ennek kés se, mert meg van hámozva.
(Zene.)

Főgazda:

Étel után asztaláldás,
Ideje már a fölállás.
Ettünk ittunk, jól mulattunk,
Mozog már a föld alattunk;
Vonj rá vajda egy szép nótát
S járjuk a menyasszony tánczát.

De asztalbontás előtt, ősi szokás szerént, emlékezzünk meg
mi édes hazánkról is. Cserey Mihály krónikás uram, kegyelmedé a szó!

Cserey: (kiállva a középre.)

Gyász ének a magyar nemzetről.

Emlékezem szegény Magyarországról,
Abban lévő számkivetett urakról —
Legfőképpen gróf Rákóczi Ferenczről.

Nagy árultatás esett országunkban
 És czitáltatják urakat udvarban,
 Hogy megtudják: kitől esett az jobban?
 Fogva viszik ki Kassáról Szirmait,
 És Munkácsbúl az ifjú gróf Rákóczit,
 Hogy ne kövessék atyjoknak nyomdokit.
 És Szirmait viszik Német-Újhelyben,
 És gróf Rákóczit fogva tartják Bécsben,
 Szabadságát óhajtja csak szívében.
 De a jó istennek volt reá nagy gondja,
 Rákóczit tömlőczben sokáig nem hagyja,
 Csodálatos képen el-kiszabadítja.
 Bújdosik az óta nagy Lengyelországban,
 De nem marad ott sem soká árvaságban,
 Magyarok istene visszahozza onnan!

Bolondos apród: (közbe kiáltva.)

Magyar ne higj a németnek,
 Akármivel hitegetnek,
 Adjon bár oly nagy levelet,
 Mint a kerek köpenyeged
 S pecsétet üt olyat rája,
 Mint a holdnak karimája:
 Nincsen abban semmi virtus,
 Verje meg a Jézus Krisztus!

Cserey:

Azért ne csüggedjünk,
 Kétségbe ne essünk,
 Megvirrad még valaha,
 Nem lesz mindég éjszaka,
 Eljő Rákóczi, Bercsényi,
 Vitéz magyarok vezéri:
 Megfűjják a tárogatót,
 Szabadságra hívogatót!

(Bercsényi tárogatós nótája s a Rákóczi-induló mellett bomlik fel az asztal. A násznagy vezetése alatt a vőlegény — a főgazda vezetése alatt a menyasszony vendégei párosával elvonulnak az asztalok közt a színen. A függöny legördül!)

BR. BÁNFFY JÁNOS.

IFJ. BR. WESSELÉNYI MIKLÓS.

BARCSAY TAMÁS,

GR. BÉLDY FERENCZ,

III. Szín.

A menyasszonytáncz.

(Zene-szó közben gördül fel a függöny. A főgazda beszéde után szép ceremóniákkal tánczot kezd osztani. Az első tánczot járnak: a násznagy a nyszolyó asszonynyal, a vőlegény a menyasszonynyal, a vőfély a nászoló kisasszonynyal. Hármat tánczolnak.)

Főgazda:

Eddigelé mindenek ékesen és szép renddel folytanak. Illendő, hogy a tánczban is kövessük őseink szép rendtartását. A posteritás úgyis a „három a táncz-“nak talán csak a hírért fogja hallani. Ki tudja unokáink száz esztendő múlva micsodás német vagy gallus impériumi köntösben fogják járni a kecskeugrásos tánczokat. Az unokáink unokái meg kétszáz esztendő múlva legfőljebb ha teátrumban fogják látni a szép palotást. Kérem tehát szeretettel, tartsuk meg a régi jó rendtartást. Patientia! Mindenkinék elkövetkezik az ő sorja, régulája.

Mostan következik násznagy uram táncza,
 Ki három a tánczót nászasszonynyal járja,
 Vőlegény s menyasszony, vőfély s nászkisasszony
 Kelmeteknek én a tánczot im' kiosztom!

(A felhívottak három fordulót tánczolnak.)

(Második táncz az örömatya táncza az örömanýával s két pár gyermekével, vagy atyjafiával.)

Főgazda:

Örömatya táncza az örömanýával
 Következik mostan szépen párosával,
 Két pár atyjafia tánczolnak utána;
 Nem lát ily jó kedvet többet Gyalu vára!

(A menyasszony ezalatt eltávozik a nászasszonynyal s kisasszonynyal.)

Főgazda:

Szabad a táncz, kinek tetszik,
 Míg a menyasszony öltözik,
 Három a táncz halálíg
 Ej haj világos,
 Ej haj viradtig!

Bolondos apród: (a míg a párok tánczra felállnak.)

Ej hajh magyar ember

Összeüti bokáját,

Általkarolja

Kedves babáját

S büszkén kiáltja:

Három a táncz halálig,

Ej haj világos,

Ej haj viradtig!

(A násznép tánczra kel s az ifjak szót adnak a táncznak, amint következik.)

Vőfély:

Járom, járom, addig járom,

Míg ki nem dől az én párom.

Járom, járom, addig, addig,

Kivilágos kiviradtig.

Előlköszöntő:

A sarkantyúm taréja

Szekfűből van kirakva,

Ha szeretőm meglátja,

Rózsával fut utána.

Bolondos apród:

A sarkantyúm taréja

Puliszkából van rakva,

Ha a mokány meglátja,

Turóval fut utána.

I. Vicegazda:

Eszemadta kis barnája,

De sok csókot raktam rája

Mind hiába.

II. Vicegazda:

Adj egy csókot hódvilágon,

Úgy se adsz a más világon.

GRÓF BÉLDY LISZKA.

GRÓF BÉLDY RÓZÁLIA.

III. Vicegazda:

Se nem kicsi, se nem nagy,
Éppen hozzám való vagy.

IV. Vicegazda:

Kicsi nekem ez a ház
Kirugom az oldalát!

(A menyasszonyt átöltöztetve behozzák. Haja kifonva, leeresztve, pántlikával felczipfázva, fején virágkoszorú. A hegedűsök rákezdik a Menyasszony-tánczát.)

Főgazda:

Itt van a menyasszony! Násznagy uram tiszte
A menyasszonytánczot eltánczolni véle!
El is búcsúztatni atyjától, anyjától,
Leánytársaitól, atyjafiaitól,
Aztán hadd repüljön a kis sólyom madár
Hű párja fészkebe, hol boldogsága vár.

Násznagy: (A menyasszonynyal kettőt-hármat fordul s kézen fogva oda viszi, hol a menyasszony apja, anyja, atyafiai vannak, ott elbúcsúztatja.)

Vajda! hegedűdnék álljon meg zengése,
A sarkantyúknak is szünjön meg pengése,
Mielőtt elvinnék a ház virágszálát,
Hadd mondok helyette én el búcsúzását.
Nem fojthatja ő el igaz zokogását,
Azért mondok én el szíve óhajtasát.
Előbb is te hozzád nyujtom én szavamat
Kedves édes apám, én búcsúzásomat,
Mert te isten után viselted gondomat
S mostan is sajnálsz téled válásomat.
Azért hát kívánom, hogy az Úr áldását
Szállítsa rád, miként bő víz áradását
S a mikor elvégzed életed folyását,
Adj meg lelkednek örökös szállását!

(A menyasszonyt atyja megöleli s megcsókolja.)

Az I. Nászkisasszony (így búcsúztatja el a menyasszonyt anyjától):

Kedves szülőanyám, már te hozzád térek,
Míg új szállásomra te téled elérek,

Áldást Isteneintől én te reád kérek,
 A kit én szívemből szüntelen dicsérek :
 Kedves dajkám voltál, szüntelen szeretté,
 Jóra tanítottál, a rosztól intettél,
 Mint szerető anya velem cselekedté,
 Most pedig szárnyamra engemet eresztél.
 Látod édes anyám elvisznek mellőled,
 Bocsánatot ezért most kérek te tőled,
 De ha elmegyek is, jó szülém, mellőled,
 Jó gondolatom lesz mindenkor felőled.
 A mennyei atya légyen mindig véled,
 Valamig életed e világon éled,
 Mikor pedig élted a mennyvel cseréled,
 Adj meg Jézusod te örökös béréd !

(A menyasszonyt édesanyja megöleli s megcsókolja.)

II. Nászoló kisasszony (a menyasszonyt így búcsúztatja leánytársaitól):

Kedves lánybarátim hozzátok fordulok
 S ha reátok nézek ugyan megújúlok,
 De azon szívemből már nagyon búsúlok,
 Hogy seregetektől más útra indúlok.
 Nem lesz már veletek többé mulatásom,
 Már uram házánál lészen maradásom,
 Amint uram fűjja úgy lesz tánczolásom,
 Jaj be hamar elmúlt az én leányságom !
 Az Úr ti nektek is jó, hív társat adjon,
 Uratokkal együtt soha el ne hagyjon,
 Áldása Istennek rajtatok maradjon,
 Végre az egekbe magához fogadjon.

III. Nászoló kisasszony (elbúcsúztatja a főgazdától, násznagytól):

Végül jó főgazda s édes násznagy uram,
 Kelmetekhez hangzik a búcsúzó szavam.
 Az isten segítse, a ki ott fenn lakik,
 A kihez minden szó a menybe felhallik.
 Más útra térek most, van már hitestársam,
 Éljenek boldogul, ez utolsó vágyam.

BR. BORNEMISZA GÁBOR (ÖRÖMAPA).

BR. HORVÁTH EMIL (ELŐLKÖSZÖNTŐ).

PÓTSA JÁNOS

GR. BETHLEN SÁNDOR

VŐFÉLYEK.

(Ezután a vőlegény így üdvözli menyasszonyát.)

Vőlegény (vagy helyette a vőfély a menyasszonyhoz):

Szerelmes Annám! Gyenge violám,
Piros rózsácskám, majoránnácskám,
Szép termetű és jó kedvű sólyom madárkám!
Szállj bátran én kezemre,
Hozz örömet szívemre,
Ne félj semmit édes sólymócskám.

Szerelmes Annám! Szánj meg engemet,
Kérlek ne kívánd veszedelmemet,
Jövel hozzám, vigasztald meg szegény szívemet.
Szép szárnyaid alá hajtván.
Egy kevésbé megnyugotván
Keseredett árva lelkemet.

Mennyi csillagok vannak az égen,
Fűvek, virágok, mennyi a réten,
Apró főveny mennyi vagyon tengerfenéken:
Annyi jókkal áldjon isten;
Amit kívánsz te szivedben,
Hallgasson meg könyörgésedben!¹

(Búcsúztatás után a násznagy a menyasszonyt a vőfély kezére adja s az egyet kerül vele. Utána sorakozik a nászasszony s kisasszony. Aztán körül fogja őket két pár ifjú, égő szövétnekkal — fáklyával, — 3 tánczot járnak. A harmadik fordúlónál elkapják a menyasszonyt az ajtó felé. Künn ágyú dörgés. A vőfély az ajtónál a menyasszony koszorúját leveszi és azt kivont kardján visszahozza s a násznép között szétosztja.)

A vőfély:

Visszahoztam a koszorút:
Ez elosztat minden borút,
Ezerjófű minden szála
S boldogságnak talizmánja:
Nászemlékül oszszuk széjjel,
Hogy minden boldogúl éljen!

(A vőfély a nászkisasszonynyal s a szövétnekes ifjak egyet-kettőt fordúlnak.
A násznép is tánczra perdül, s az ifjak szót adnak a táncznak.)

Előlköszöntő:

Házasodjál, ne válogass,
Ne okoskodj, ne halogass,

¹ Br. Balassa Bálint verséből.

Már biz én nem válogatok :
Társat veszek, mihelyt kapok.

I. Vicegazda :

A szeretóm arany alma,
Se nem szőke, se nem barna.

II. Vicegazda :

Ucczu peng a sarkantyúm,
Semmi gondom, semmi búm,
Csak úgy vigadok !

III-ik Vicegazda :

Jövel kincsem serülj egyet,
Eszem azt a piros meggyet,
Melyik termett galambszádra,
Oszteg ugrom hőkre, esára,
Hej haj, huja haj,
Nincsen mostan semmi baj !

IV-ik Vicegazda :

Adjon Isten olyan törvényt,
Leány kérje meg a legényt,
Hogy a legén várakozzék,
S a lán csak úgy figurázzék.

Bolondos apród :

Nagynénike fohászkodik,
Férhöz menni kívánczozik,
Szeretne is férhöz menni,
S nem akarja sönki vönni,
Jaj be ránczos már a bőre,
Mégis vágyik szeretőre.

(Táncz, zene, a függöny legördül !)

PERL ELIZ.

SOMODY ILONA.

EMPIRE-RUHÁS PALOTÁS TÁNCZOSNŐK.

